

Форма № Н-3.04 (а)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра промислової інженерії та сервісу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан інженерно-педагогічного факультету
к. пед. н., професор
Д.Е. Кільдеров

“ _____ ” _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародний туризм

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 015 Професійна освіта. Туризм _____
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

Інститут, факультет, відділення _____ Інженерно-педагогічний _____
(назва інституту, факультету, відділення)

Київ – 2021 рік

Робоча програма Міжнародний туризм для підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 Професійна освіта. Туризм.

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на Вченій раді від «__» «_____» 20__ р., протокол № ____.

Розробник: Професор кафедри теорії та методики технологічної освіти, креслення та ком'ютерної графіки, доктор педагогічних наук, професор Лозовецька Валентина Терентіївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри промислової інженерії та сервісу

Протокол від «__» «_____» 20__ р., № ____.

Завідувач кафедри промислової інженерії та сервісу

М.А. Пригодій

Схвалено методичною радою за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 015 Професійна освіта. Туризм.

Протокол від «__» «_____» 20__ р., № ____.

Голова _____ (_____)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» розроблена на основі навчального плану за спеціальністю 015 Професійна освіта. Туризм.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні засади організації туристичної діяльності та світового ринку туристичних послуг, міжнародні угоди в галузі туризму та міжнародні туристичні організації.

Міждисциплінарні зв'язки: «Рекреологія», «Міжнародні транспортні системи», «Географія туризму», «Туристська картографія», «Курортологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку.
2. Характеристика світового ринку туристичних послуг.
3. Організаційно-економічні умови діяльності підприємств на ринку міжнародного туризму.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» є:

- визначення ролі і місця туристичної індустрії в системі державної міжнародної політики;
- пошук оптимальної моделі розширення туристичної діяльності на міжнародному рівні;

- підвищення ефективності роботи туристичних мереж, туристичних операторів і агентів на міжнародному рівні;
- залучення іноземних інвестицій у національну економіку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- тенденції розвитку міжнародного туризму;
- особливості ринку міжнародного туризму;
- особливості та структури індустрії міжнародного туризму;
- основи державного регулювання міжнародної туристичної діяльності;
- основні елементи та принципи новітніх технологій у міжнародному туризмі;
- види формальностей у міжнародному туризмі;
- статистику міжнародного туризму;

вміти:

- впроваджувати сучасні технології міжнародного туризму у діяльність туристичних підприємств;
- робити вибір напрямів і варіантів розвитку туристичних підприємств у нестабільному ринковому середовищі;
- впроваджувати сучасні проекти в туризмі, інформаційні технології в процеси обслуговування туристів;
- формувати стратегії розвитку туристичних підприємств, а також нові форми і види туризму;
- обґрунтовувати нові потреби туристів, здійснювати організаційно-технологічне забезпечення процесів обслуговування;
- професійно аргументувати необхідність сучасних методів роботи в готельному і ресторанному сервісі, курортній справі і світовому туризмі.

Примірний тематичний план

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин					Вид семестрового контролю	
					Аудиторні заняття				Самостійна робота студента		
			Європейські кредити	Години	Всього	Лекції	Індивідуальна робота	Семінарські заняття		Залік	Іспит
Денна	2	3	6	180	18	8		10	162		3
Заочна	2	3	6	180	18	8		10	162		3

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин, 6 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

2.1. Тематичний план

Назва теми	Кількість годин, відведених на:			
	Аудиторні заняття			СРС
	Лекції	Лаб.	Ір.	
Змістовий модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку				
Тема 1.1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	1	1		20
Тема 1.2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу	1	1		20
Тема 1.3. Міжнародні туристичні організації	1	1		20
Тема 1.4. Статистика міжнародного туризму	1	1		20
Всього за змістовий модуль 1	4	4		80
Змістовий модуль 2. Характеристика світового ринку туристичних послуг				
Тема 2.1. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	1	1		20
Тема 2.2. Місце України на ринку міжнародного туризму	1	3		22
Всього за змістовий модуль 2	2	4		42
Змістовий модуль 3. Організаційно-економічні умови діяльності підприємств на ринку міжнародного туризму				
Тема 3.1. Особливості формування туристичної пропозиції	1	1		20
Тема 3.2. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму	1	1		20
Всього за змістовий модуль 3	2	2		40
Разом	8	10		162

Викладач може вносити зміни у розподіл годин на вивчення окремих тем навчальної дисципліни.

2.2. Зміст програми

Змістовий модуль 1.

Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку

Тема 1.1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історикокультурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного впливу туризму на навколишнє середовище.

Тема 1.2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Трансформація масового конвейєрного туризму у масовий диференційований.

Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-

технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 1.3. Міжнародні туристичні організації

Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Історія створення Всесвітньої туристичної організації. Структура управління ВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат. Функції регіональних комісій ВТО.

Основні напрями діяльності ВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Класифікація міжнародних туристичних організацій, їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.

Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Кодекс туриста та Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів по туризму 1994 року.

Тема 1.4. Статистика міжнародного туризму

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі.

Цілі і завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.

Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу.

Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».

Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження.

Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Змістовий модуль 2.

Характеристика світового ринку туристичних послуг

Тема 2.1. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового

туризму: бізнес-туризм, конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.

Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) – посередники (туроператори, турагенти) – споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація WTO).

Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 2.2. Місце України на ринку міжнародного туризму

Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму. Стримуючі

фактори розвитку іноземного туризму в Україні. Рекламування національного туристичного продукту на зарубіжних ринках. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні,

Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України. Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації:

Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму.

Змістовий модуль 3.

Організаційно-економічні умови діяльності підприємств на ринку міжнародного туризму

Тема 3.1. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму

Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих факторів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні світових туристичних потоків. Капітал як необхідний ресурс виробництва туристичного продукту.

Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Диверсифікація туристичної діяльності.

Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.

Механізм утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії. Причини транснаціоналізації в туризмі. Форми зовнішньої експансії ТНК. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму. Напрями впливу

туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.

Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Історія та процес утворення міжнародних готельних ланцюгів. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. Добровільні готельні мережі – консорціуми – та умови їх діяльності. Франчайзингові ланцюги. Найвідоміші готельні мережі світу.

Тема 3.2. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму

Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства і готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

2.3 Самостійна робота студентів (СРС) полягає у:

- опрацюванні теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивченні окремих тем дисципліни;
- підготовці до семінарських занять та контрольних заходів.
- підготовці доповіді із запропонованих тем індивідуальної роботи.

2.4. Індивідуальна робота

З дисципліни «Міжнародний туризм» заняття проходитимуть у формі індивідуальної роботи. Контакт відбуватиметься за телефоном 0933875746 (або Viber), електронною поштою prygodii@ukr.net, а також онлайн консультування згідно розкладу в середовищі Meet.

Для оцінювання рівня опанування навчальним матеріалом, Вам необхідно підготувати 5 (п'ять) презентацій з проблем розвитку міжнародного туризму. Приблизний перелік тем індивідуальної роботи:

1. Політичні та економічні засади реформування туристичної галузі.
2. Роль і місце міжнародного туризму в сучасній світовій економіці.
3. Суспільні функції сучасного туризму.
4. Сучасні підходи до класифікації туризму.
5. Філософські проблеми розвитку туризму.
6. Стан розвитку туристичного бізнесу в Україні.
7. Основні принципи організації туристичного бізнесу в Україні та за кордоном.
8. Суспільне значення сучасного міжнародного туризму для поліпшення ситуації на внутрішньому ринку праці (на прикладах ряду країн, що розвиваються).
9. Міжнародна нормативно-правова база регулювання міжнародного туризму.
10. Вітчизняна нормативно-правова база туристичної діяльності.
11. Інтернаціоналізація сучасного міжнародного туризму.
12. Взаємодоповнюючий вплив туристичної й транспортної галузей як важливий чинник інтенсифікації розвитку національної економіки.
13. Специфічність і своєрідність процесів інтернаціоналізації та глобалізації.
14. Вплив глобалізації на розвиток міжнародного туризму.
15. Вплив розвитку сучасного світового ринку туристичних і супутніх послуг на розвиток конкурентної боротьби між провідними туроператорами

світу.

16. Взаємовплив розвитку сучасної туристичної галузі, готельного й ресторанного бізнесу.

17. Актуальні проблеми розвитку міжнародного туризму на сучасному етапі.

18. Специфіка і склад міжнародної туристичної індустрії.

19. Географія лікувально-оздоровчого туризму.

20. Географія релігійного туризму.

21. Географія ділового туризму.

22. Географія туризму з метою відпочинку і розваг.

23. Причини транснаціоналізації в туризмі. Форми зовнішньої експансії ТНК.

24. Туристичне районування світу.

26. Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу.

27. Туристські потреби і мотиви туризму.

28. Роль електронних ресурсів в організації міжнародного туризму в Україні.

29. Характеристика операторів, що діють на території України та в світі.

30. Функції міжнародного туризму в суспільстві.

31. Сутність туристського попиту його основні риси. Сучасні тенденції туристського попиту.

3. Рекомендована література

Основна

1. Любіцева, О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – 3-є вид., переробл. та допов. [Текст] : навч. посібник / О.О. Любіцева. – К.: «Альтпрес», 2005. – 436 с.

2. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Міжнародний туризм

/ Навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство». - Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. - 254 с.

3. Божидарник Т. Міжнародний туризм / Т. Божидарник: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 312 с.

4. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навчальний Посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.

5. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. - К.: Знання, 2008. - 661 с.

6. Міжнародний туризм : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини» / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. - Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. - 328 с.

7. Смирнов І.Г. Бізнесові основи міжнародного туризму: Навч. пос. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2007. – 125 с.

8. Смирнов І.Г., Фоменко Н.В. Міжнародний туристичний бізнес: Навч.-метод. пос. – І.-Ф.: Галицька академія, 2009. – 154 с.

Додаткова

9. Зорін І. В., Квартальне В. А. Енциклопедія туризму: довідник. М.: Фінанси і статистика, 2001. С. 190.

10. Великий глосарій термінів міжнародного туризму / під ред. М. Б. Біржакова, В. І. Никифорова. СПб.: Герда, 2002. С. 8.

11. Квартальне В. А. Теорія і практика туризму. М.: Фінанси і статистика, 2003. С. 129.

12. Можаяєва Н. Г., Богинская Е. В. Туризм. М.: Гардарики, 2007. С. 9.

13. Правове забезпечення туризму. М.: Изд-во Михайлова, 2005. С. 198.

14. Манильська декларація по світовому туризму від 10 жовтня 1980 р // В. П. Вахмістрів, С. І. Вахмістрова. Правове забезпечення туризму. М.: Изд-во Михайлова, 2005. С. 198.

15. Хартія по туризму і Кодекс поведінки туристів // В. П. Вахмістрів, С. І. Вахмістрова. Правове забезпечення туризму. М.: Изд-во Михайлова, 2005. С. 272.

16. Гаазька декларація Міжпарламентської конференції з туризму від 14 квітня 1989 г. URL: <http://www.lawmix.ru/abro.phpVid-10787> (дата звернення: 30.11.2015).

Електронні ресурси

17. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

18. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>.

19. Офіційний веб-портал Верховної ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

20. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО) – Режим доступу : <http://www2.unwto.org>

21. Офіційний сайт Всесвітньої Ради з туризму та подорожей (WTTC) – Режим доступу : <http://www.wttc.org>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання – тестування, реферати, презентації.